

**11. listopad
– DEN PROTI DROGÁM**

Drogy jsou látky přírodního nebo i syntetického původu, které mají psychotropní účinek (ovlivňují vnímání, vědomí, chování nebo prožívání) a zároveň schopnost vyvolat závislost.

Drogy, ať legální (alkohol, tabák, léky) či nelegální (pervitin, heroin apod.), mají na svědomí zničené lidské životy. Negativní dopad užívání drog se projevuje v rodinném prostředí, sociální oblasti, finanční oblasti, na ní mnohdy navazuje kriminální činnost, a v neposlední řadě vzniká celá řada zdravotních problémů.

11. listopad je vyhlášen jako Den proti drogám, jaká je tedy situace v oblasti užívání legálních i nelegálních drog v ČR? Můžeme konstatovat, že míra užívání alkoholu, tabáku nebo konopných látek v obecné populaci je poměrně vysoká, což se týká i intenzivních problémových forem užívání a tato situace je dlouhodobě stabilní.

Podle výzkumů prevalence užívání drog v populaci ČR 2017 užilo nějakou nelegální drogu někdy v životě celkem 31,2 % dotázaných ve věkové kategorii 15–64 let (38,4 % mužů a 23,8 % žen). Nejčastěji užitou nelegální drogou byly konopné látky (28,6 %), následované extází (5,8 %), halucinogenními houbami (4,7 %), pervitinem (3,3 %) a kokainem (2,4 %). Rozsah zkušeností s ostatními nelegálními drogami je v obecné populaci na nízké úrovni (méně než 1,5 %).

Zkušenost s užitím nelegálních drog mají častěji muži, nejčastěji pak muži ve věkové skupině 15-34 let. V horizontu posledních 12 měsíců a posledních 30 dnů je výskyt užívání nelegálních drog v obecné populaci velmi nízký s výjimkou konopných látek – mezi osobami ve věku 15 – 34 let užilo v posledních 12 měsících konopné látky až 21,2 % a v posledních 30 dnech až 9 %.

Pod vlivem drog většinou uživatel ztratí úsudek a odhodí veškeré zábrany. Nechráněným pohlavním stykem, sdílením injekčních jehel apod. může docházet k přenosu infekčních onemocnění, a to zejména nález přenášených krví a nález přenášených sexuálním stykem.

Mezi nákazy přenášené krví řadíme v první řadě virovou hepatitidu C, virovou hepatitidu B (u osob neočkovaných proti této nákaze), a dále HIV/AIDS. K přenosu dochází kontaminovanými předměty, především injekčními jehlami a stříkačkami u injekčních uživatelů drog. Krví přenosné infekce se mohou mezi uživateli drog velmi rychle šířit.

Mezi nákazy přenášené sexuálním stykem patří syfilis, kapavka, herpes genitalis, ale můžeme mezi ně zařadit rovněž virovou hepatitidu B a C, HIV/AIDS.

Virová hepatitida typu B a C (VHB, VHC) může přejít do chronicity se vznikem jaterní cirhózy nebo hepatocelulárního karcinomu. HIV/AIDS je smrtelné onemocnění, které má na svědomí úplný rozvrat a vyčerpání imunitního systému. Léčba těchto onemocnění je velmi náročná a vysoce nákladná. Tato onemocnění v počátečních stádiích probíhají zcela bez příznaků. Někteří nemocní jsou diagnostikováni náhodně (např. v rámci předoperačního vyšetření, dárcovství krve a krevní plazmy).

Preventivní opatření jsou zaměřena hlavně na přerušení cesty přenosu nákazy. U nález přenášených krví nesdílet injekční jehly a stříkačky při aplikaci drog, u sexuálně přenosných onemocnění vyhnout se nechráněnému pohlavnímu styku.

Dalším preventivním opatřením zaměřeným na posílení odolnosti vnímavých osob je očkování proti VHB. Na trhu jsou i kombinované očkovací látky proti virové hepatitidě typu A a B. Virová hepatitida typu A patří mezi nákazy přenášené fekálně orální cestou. Virus se vylučuje stolicí a stačí malá infekční dávka k šíření tohoto onemocnění. V komunitě drogově závislých osob nebývá osobní hygiena na nejvyšší úrovni a může docházet k snadnému šíření.

Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě

Na Bělidle 7, 702 00 Ostrava

Tel: 595 138 111, Fax: 595 138 109

podatelna@khssova.cz, www.khssova.cz, ID datové schránky: w8pai4f

Odběry krve na průkaz HIV, VHB nebo VHC může každý jednotlivec podstoupit u svého praktického lékaře. V případě odběrů krve na vyšetření HIV je možno se obrátit na AIDS centrum Fakultní nemocnice Ostrava. Očkování proti VHB lze podstoupit u praktického lékaře nebo v očkovacím centru.

Od začátku roku bylo v našem kraji hlášeno 117 onemocnění virovou hepatitidou typu C (6 akutních onemocnění, 111 chronických), z toho 62 případů bylo zaznamenáno u injekčních uživatelů drog (53 % z celkového počtu onemocnění), 2 případy u neinjekčních uživatelů drog, 1 případ u alkoholika, 5 případů u osob po nechráněném pohlavním styku, 4 případy u MSM (muži mající sex s muži), 2 případy u osob ve výkonu trestu a u 41 případů nebyl způsob přenosu nákazy zjištěn.

U virové hepatitidy B evidujeme v letošním roce 21 onemocnění (3 akutní, 18 chronických), z toho 3 onemocnění u injekčních uživatelů drog, 1 onemocnění u MSM, 1 onemocnění u alkoholika, 1 onemocnění po tetování a u 14 onemocnění nebyl způsob přenosu nezjištěn.

V Moravskoslezském kraji evidujeme od roku 1985 k dnešnímu dni celkem 230 HIV pozitivních osob. V letošním roce bylo hlášeno 13 nově diagnostikovaných HIV pozitivních osob. Z celkového počtu nově zjištěných HIV pozitivních je 10 MSM, 1 osoba MSM a zároveň injekční uživatel drog, u 2 osob způsob přenosu nezjištěn.

Opomíjenými drogami, které vedou k závislosti, jsou u nás alkohol a tabák, jde o drogy legální. Z výsledků studie Národního výzkumu užívání návykových látek (uskutečněné v roce 2016) vyplývá, že v ČR odhadem 690 tis. osob konzumuje denně nebo téměř denně alkohol a odhadem 800 tis. osob spadá do kategorie vysoce rizikové konzumace alkoholu a je zde 2,4 milionu denních kuřáků.

Postoje obyvatel ČR k užívání návykových látek jsou dlouhodobě stabilní, aktuálně se však mírně snižuje přijatelnost kouření tabáku i konzumace alkoholu, a zejména jejich pravidelné užívání.